

Rob Jetten: Politiek Leider en Dierenvriend

Een analyse van de Instagramposts van politicus Rob Jetten vanuit een
theaterwetenschappelijk perspectief

Bachelor Eindwerkstuk
Media en Cultuurwetenschappen
Julia Verheijen, 6200958
Begeleider: Laura Karreman
2019-2020 Blok 2
23 januari, 2020

Samenvatting

In deze studie onderzoek ik vanuit een theaterwetenschappelijk perspectief het Instagramgebruik van D66-partijleider Rob Jetten. Hierbij luidt de hoofdvraag: hoe zet politicus Rob Jetten bij zijn Instagramposts narratie in als *personal branding strategy*? Om deze hoofdvraag te beantwoorden wordt er in Hoofdstuk 1 van deze studie met theorieën van Erving Goffman, Judith Butler en Philip Auslander uitgelegd hoe Instagramposts bestudeerd kunnen worden als performances. Hier beargumenteer ik dat Instagramposts performatief zijn, waardoor ze een bijdrage leveren aan de constructie van identiteit. In Hoofdstuk 2 licht ik de analyse van de Instagramposts van Jetten toe. In de analyse worden op basis van Jimmy Sanderson's *Dialogical Self Theory* vijftien verschillende personages onderscheiden, die Jetten in zijn Instagramposts presenteert. Deze personages zijn te plaatsen binnen Jetten's professioneel publieke leven en zijn privéleven. Voor ieder personage is aan de hand van een *critical analysis* die zich focust op focalisatie, verduidelijkt welke *points of view* het uitdraagt. In Hoofdstuk 2 zet ik uiteen welk algeheel beeld Jetten bij het posten op Instagram aan zijn publiek presenteert. Daarnaast leg ik uit dat Jetten binnen zijn verschillende personages zijn politieke status, sterrenstatus en menselijkheid uitdraagt. Het combineren van deze drie elementen wordt verklaard aan de hand van literatuur van Sanderson en Mattias Ekman en Andreas Widholm. Aan de hand van hun artikelen verduidelijk ik dat Jetten's Instagram-identiteit te plaatsen valt binnen hedendaagse ontwikkelingen in het politieke discours. Zo sluit het aan bij de *celebritization* binnen de politieke communicatie, waarbij politici zich steeds meer gaan conformeren met de esthetiek van het bekend zijn (Ekman en Widholm). Uiteindelijk beargumenteer ik in de conclusie dat Jetten zijn *personal branding strategy* vormgeeft, door verschillende kanten van zichzelf te presenteren om zijn verhaal aan zijn toeschouwer te vertellen. Zijn persoonlijke verhaal wordt hierbij onderdeel van zijn politieke boodschap.

Inhoud

Samenvatting	2
Inleiding	4
Theorie en Methode	6
Instagram als Performance	11
Goffman: Een theatraal kader om digitale interacties te duiden.....	11
Butler: Instagram als middel tot identiteitsconstructie	12
Auslander: De performativiteit van foto's op Instagram.....	12
De Instagram-identiteit van Jetten	15
De 15 personages van Jetten	15
15 personages: een verschil in aandeel	19
3 labels om de overeenkomsten in interpretatie te duiden	19
Jetten's Instagram-identiteit in relatie tot het politieke discours	21
Conclusie.....	24
Bronnenlijst.....	26
Bijlage 1: Categorisering Instagramposts.....	27
Bijlage 2: Uitwerking Kritische Analyse	28
Bijlage 3: Personagelijst	47

Inleiding

In een interview met *Volkscrant Magazine* werd D66-partijleider Rob Jetten naar aanleiding van het plaatsen van een Instagrampost, waarop hij zichzelf toont tijdens een wandeling met zijn man en hond, gevraagd “of er aan zo’n boswandelfoto, veel denkwerk voorafgaat.”¹ Waarop Jetten antwoordde: “Nee, ik heb nu eenmaal besloten dat ik stukjes van mijn privéleven deel op sociale media. [...] Niet alles is heel afgewogen.”² Later in het interview stelt Jetten echter: “Ik weet als geen ander wat het belang en de impact van sociale media is. Ik ben daar bewust mee bezig.”³ Hoewel deze uitspraken tegengesteld lijken, is er wel degelijk een bepaalde strategie te herkennen: Jetten heeft er bewust voor gekozen om foto’s van zijn privéleven op Instagram te delen. Maar waarom maakt hij deze keuze?

In deze studie analyseer ik het Instagramaccount van Jetten om te onderzoeken hoe deze partijleider zichzelf op een eigen manier aan zijn publiek presenteert om hen aan zich te binden.⁴ Ik breng deze analyse in verband met recente ontwikkelingen. Zo beschrijven mediawetenschappers Mattias Ekman en Andreas Widholm een performatieve omslag in de Zweedse politiek.⁵ Zij stellen dat politici tegenwoordig hun persoonlijkheid in scène zetten, wat een bijdrage levert aan een groter proces van politieke *celebritization*:

*When politicians enter the sphere of celebrity, they are ‘coming to terms with the media age and consumer culture, attempting to personalize or brand their leadership, and are constantly adapting their political communication strategy to communicate through evolving media’ and thereby they are ‘celebritizing’ their personal image.*⁶

Ekman en Widholm stellen dat Zweedse politici zich steeds meer conformeren met de esthetiek van bekend zijn, waarbij zij bezig zijn hun persoonlijkheid te *branden*.⁷ Hierdoor wordt de focus op de ideologische vraagstukken verlegd naar *lifestyle politics*, waarbij het privéleven van een politicus vermengt met het professioneel publieke.⁸ Met deze casestudy onderzoek ik of er binnen de Nederlandse politiek ook sprake is van deze performatieve omslag en politieke *celebritization*.

¹ Kustaw Bessems, “Rob Jetten: Zo lekker redelijk,” *Volkscrant Magazine* 954, 21 december, 2019, 66.

² *Ibidem*, 66.

³ *Ibidem*, 66.

⁴ Rob Jetten (@jettenrob), Instagram, <https://www.instagram.com/jettenrob/?hl=en>.

⁵ Mattias Ekman en Andreas Widholm, “Performative Intimacies and Political Celebritisation,” *Selfie Citizenship*, bewerkt door Adi Kuntsman (Cham: Springer Nature, 2017), 65.

⁶ Mattias Ekman en Andreas Widholm, “Political communication in an age of visual connectivity: Exploring Instagram practices among Swedish politicians,” *Northern Lights* 15 (2017): 16.

⁷ *Ibidem*, 19.

⁸ *Ibidem*, 29.

Naast het toetsen van het onderzoek van Ekman en Widholm is mijn studie een aanvulling op hun onderzoek, omdat het dieper ingaat op het tonen van het privéleven door een politicus. Waar het onderzoek van Ekman en Widholm alle privéfoto's als één type foto onderscheidt, onderzoekt deze studie de verscheidenheid binnen de privéfoto's.⁹ Ik wil recht doen aan de verschillen in privéfoto's, omdat ze op verschillende wijze het merk van een politicus vormgeven: een foto van Jetten in een luxueus restaurant roept namelijk een andere betekenis bij de toeschouwer op dan een foto van Jetten in de sportschool.

Hoewel deze studie werkt vanuit de ideeën van Ekman en Widholm, is de theorie van Christal Abidin een uitgangspunt bij het formuleren van de hoofdvraag.¹⁰ Zo stelt Abidin in haar onderzoek naar selfies en charismatische betrokkenheid, dat politici gebruik maken van *personal branding strategy's*, waarbij er foto's geplaatst worden om een verhaal te vertellen.¹¹ De politici nodigen op deze manier de stemmers uit een connectie te maken en zich te identificeren met hen. Om te onderzoeken hoe Jetten zijn publiek aan zich probeert te binden onderzoek ik welk verhaal Jetten aan zijn toeschouwer vertelt. De hoofdvraag van dit onderzoek is daarom : Hoe zet politicus Rob Jetten bij zijn Instagramposts narratie in als *personal branding strategy*? Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden beantwoord ik eerst de volgende deelvragen: Hoe kunnen Instagramposts geanalyseerd worden als een performance? En op welke manieren wordt de toeschouwer door de Instagramposts uitgenodigd Jetten's identiteit te construeren?

⁹ Ibidem, 26.

¹⁰ Crystal Abidin, "Vote for My Selfie: Politician Selfies as Charismatic Engagement," *Selfie Citizenship*, bewerkt door Adi Kuntsman (Cham: Springer Nature, 2017), 81.

¹¹ Ibidem, 81.

Theorie en Methode

Theoretisch kader

In dit theoretisch kader zet ik de bruikbare theorieën voor dit onderzoek uiteen. Eerst worden de theorieën die als theoretisch uitgangspunt dienen toegelicht. Deze theorieën vormen de theoretische lens voor het onderzoek. Hierna licht ik per hoofdstuk de theorieën, die in dat hoofdstuk ingezet worden, toe. Kenmerkend voor deze studie is dat het onderzoeksobject vanuit een theaterwetenschappelijk perspectief benaderd wordt. Deze keuze is gemaakt, omdat de ontwikkelingen in het politieke discours, zoals deze in de inleiding beschreven zijn, in verband te brengen zijn met concepten uit het theaterwetenschappelijke debat, zoals performativiteit en narratie.

Ten eerste vormen de theorieën van Abidin en Ekman en Widholm, zoals deze in de inleiding uiteengezet zijn, de uitgangspunten vormen voor dit onderzoek. Er wordt uitgegaan van het idee dat politici in Instagramposts hun persoonlijkheid in scène zetten, waarbij zij een narratief uitdragen met betrekking op hun identiteit om hun persoonlijke merk vorm te geven.¹² Verder vormt het concept *impression management*, dat in de tekst “Politician’s Strategic Impression Management on Instagram” van Yan Hui Goh et al toegepast wordt op het Instagram gebruik van politici, een theoretische lens voor dit onderzoek.¹³ Dit concept wordt gedefinieerd als het constant bezig zijn het beeld dat bij het publiek gewekt wordt te verbeteren.¹⁴ Ik ga in dit onderzoek op een vergelijkbare manier uit van het idee dat Jetten het beeld dat hij van zichzelf toont, wil blijven verbeteren om zijn toeschouwer aan zich te binden.

Hoofdstuk 1 wordt vormgegeven met Richard Schechner’s conceptualisering van de *as-performance*. Schechner stelt met dit concept dat fenomenen die in eerste instantie geen performances zijn als performances benaderd en geanalyseerd kunnen worden.¹⁵ In navolging van Schechner, beargumenteer ik in het eerste hoofdstuk hoe Instagramposts geanalyseerd kunnen worden als een performance. Om dit te doen, maak ik gebruik van de theorieën van Erving Goffman, Judith Butler en Philip Auslander. Zo analyseert Goffman in *De dramaturgie van het dagelijks leven* sociale interacties vanuit een dramaturgisch perspectief.¹⁶ Hij gebruikt hier termen uit de theaterwereld om de spanning tussen de schijn en werkelijkheid binnen sociale interacties te duiden. Zo maakt hij een onderscheid tussen de persoon die de voorstelling geeft en het personage. Ook

¹² Bron A: Ibidem, 81; Bron B Ekman en Widholm, “Political communication in an age of visual connectivity,” 15.

¹³ Yan Hui Goh, Judith Ho, Terence Hong, Younbo Jung en Ashley Tay, “Politician’s Strategic Impression Management on Instagram,” (2017): 2195.

¹⁴ Ibidem, 2195.

¹⁵ Richard Schechner, *Performance Studies: An Introduction* (New York: Routledge, 2013), 42.

¹⁶ Erving Goffman, *De dramaturgie van het dagelijks leven. Schijn en werkelijkheid in sociale interacties*, vertaald door P. Nijhoff en G. Johannes (Utrecht: Erven J. Bijleveld, 1996), 7.

onderscheidt hij de coulissen van het façadegebied.¹⁷ Deze termen licht ik in Hoofdstuk 1 verder toe, waarnaast ik ze koppel aan het onderzoeksobject om te laten zien dat er bij het posten op Instagram sprake is van een theatrale structuur.

Hiernaast zet ik in Hoofdstuk 1 Butler's definitie van het concept performativiteit, die zij zelf toepast op genderperformances, uiteen en koppel ik het aan het posten op Instagram.¹⁸ Met Butler's definitie wordt er toegelicht hoe Instagramposts performatief zijn en hoe deze hierdoor een bijdrage leveren aan de constructie van identiteit.

Om de koppeling tussen performativiteit, identiteitsconstructie en Instagram verder te verduidelijken licht ik de tekst "The Performativity of Performance Documentation" van Auslander over de performativiteit van documentaties van performances toe.¹⁹ Auslander laat in deze tekst zien dat documentaties van performances performatief zijn.²⁰ Om dit toe te lichten onderscheidt hij twee soorten documentaties, de *theatrical* en *documentary*.²¹ Met Auslander's theorie zal worden uitgelegd hoe Instagramposts gezien kunnen worden als documentaties van performances, waarbij de Instagramposts gekoppeld worden aan het onderscheid. Met deze koppeling wordt verduidelijkt hoe de Instagramperformances performatief zijn, waardoor ze bijdragen aan de constructie van identiteit.

In Hoofdstuk 2 analyseer ik de Instagramposts van Jetten. Hierbij maak ik gebruik van theorieën van Maaïke Bleeker en Jimmy Sanderson. Zo wordt de analyse vormgegeven vanuit Bleeker's begrip van focalisatie: "Focalization describes the relationship between what is seen and the point of view from where that which is shown is seen in a particular way."²² Met dit concept doelt Bleeker op de dynamiek tussen de zender en de ontvanger, waarbij de betekenis van het getoonde, zowel bepaald wordt door de manier waarop het door de zender getoond wordt, als de manier waarop de toeschouwer het ontvangt.²³ Bleeker neemt in haar onderzoek naar visualiteit in het theater de term over van Mieke Bal, die dit concept inzette in een studie naar narratologie in de literatuur.²⁴ Door Bleeker's toepassing van het concept binnen het theater, kan er onderzoek gedaan worden naar de narratie binnen theaterperformances. Omdat ik in deze studie narratie binnen Instagramperformances analyseer, vormt Bleeker's begrip van focalisatie een toepasselijke invalshoek voor mijn analyse.

¹⁷ Ibidem, 23 en 219.

¹⁸ Jonathan Culler, "Performative Language," *Literary Theory: A Very Short Introduction* (Oxford: Oxford University Press, 1997), 103.

¹⁹ Philip Auslander, "The Performativity of Performance Documentation," *PAJ: A Journal of Performance and Art* 28, 3 (2006): 1.

²⁰ Ibidem, 7.

²¹ Ibidem, 2.

²² Maaïke Bleeker. *Visuality in the Theatre. The Locus of Looking*, bewerkt door Elaine Aston en Bryan Reynolds (New York: Palgrave Macmillan, 2008), 10.

²³ Ibidem, 10.

²⁴ Ibidem, 27.

Om de analyse verder te structureren maak ik gebruik van Sanderson's *Dialogical Self Theory*. Sanderson legt in zijn tekst over Atleten op Twitter met de *Dialogical Self Theory* bloot, dat Atleten via Twitter een inclusiever beeld van zichzelf presenteren ten opzichte van het beeld dat geschetst wordt in de traditionele media.²⁵ Sanderson suggereert dat er bij het presenteren van het zelf op sociale media tussen verschillende 'ik's' gewisseld wordt, waardoor verschillende kanten van een individu getoond worden.²⁶ Om in Hoofdstuk 2 uit te kunnen leggen hoe Jetten zichzelf naar zijn publiek toe presenteert, zal de *Dialogical Self Theory* op het Instagramprofiel van Jetten worden toegepast.

Methode en Aanpak

In deze sectie zet ik uiteen hoe het onderzoek per hoofdstuk ingevuld wordt om in de conclusie de hoofdvraag te kunnen beantwoorden. In Hoofdstuk 1 beargumenteer ik hoe Instagramposts als een performance bestudeerd kunnen worden. Dit is belangrijk, omdat er in dit onderzoek vanuit een theaterwetenschappelijk perspectief een ander soort media-uiting dan een theaterperformance geanalyseerd wordt. In dit hoofdstuk wordt er met de theorieën van Schechner, Butler, Goffman en Auslander een argumentatie uiteengezet.

Vervolgens licht ik in Hoofdstuk 2 de analyse van het corpus toe. Zoals in de inleiding benoemd is, vormt het Instagramprofiel van D66-partijleider Rob Jetten het onderzoeksobject.²⁷ Naast de opmerkelijke uitspraken uit het interview, zijn er meerdere redenen het Instagramaccount van specifiek Jetten te analyseren. Zo wil ik in deze studie onderzoek doen naar de ontwikkelingen in de politieke communicatie, zoals deze in de inleiding beschreven staan, binnen de Nederlandse politiek. Om dit te onderzoeken is mijn keuze, uiteraard, uitgegaan naar een Nederlandse politicus. Verder is mijn keuze naar Jetten uitgegaan, omdat hij een partijleider is. Hij is hierdoor het gezicht van een partij, wat zijn Instagramprofiel een relevanter onderzoeksobject maakt dan de Instagramprofielen van andere Kamerleden. Jetten maakt daarnaast in tegenstelling tot andere partijleiders actief gebruik van zijn Instagrampagina, waardoor hij genoeg te analyseren onderzoeksmateriaal produceert. Ook post hij een divers scala aan foto's, waarbij hij veel privé zaken deelt. Dit is in lijn met de ontwikkelingen die Ekman en Widholm introduceren, wat zijn Instagramprofiel een interessant object voor onderzoek maakt.

Het corpus bevat niet het gehele Instagramprofiel van Jetten, dat uit meer dan 900 posts bestaat. De analyse richt zich op het eerste jaar, waar Jetten de positie van lijsttrekker binnen D66

²⁵ Jimmy Sanderson, "Stepping into the (Social Media) Game: Building Athlete Identity via Twitter," *Handbook of Research on Technoself: Identity in a Technological Society*, bewerkt door Rocci Luppincini (Hershey: IGI Global, 2013), 433.

²⁶ Ibidem, 438.

²⁷ Rob Jetten (@jettenrob), Instagram, <https://www.instagram.com/jettenrob/?hl=en>.

bekleedde. Deze periode loopt van 9 oktober 2018 tot 8 oktober 2019. Deze afbakening levert een hoeveelheid van 167 Instagrampost op. Dit aantal is groot genoeg om een relevante uitspraak te kunnen doen over het gehele account, maar niet te groot, waardoor de hoeveelheid posts analyseerbaar was binnen de onderzoeksperiode. Om het overzichtelijk te houden, zijn enkel de posts die in de tijdlijn van de volgers van Jetten te zien zijn geanalyseerd, waardoor de zogenaamde *story's* buiten beschouwing gelaten zijn. In de analyse van een post analyseer ik zowel de foto's, als de bijschriften en hashtags, omdat deze alle een bijdrage leveren aan het narratief dat Jetten door te posten op sociale media wil vertellen.²⁸

Om het corpus te analyseren maak ik gebruik van een *critical analysis* (hierna: kritische analyse). Mieke Bal definieert deze onderzoeksmethode als een op een concept gebaseerde methode.²⁹ Bal doelt hiermee op de methodologische potentie van concepten, waarbij het concept dient als een methode voor onderzoek. De kritische analyse wordt vanuit Bleeker's conceptualisering van focalisatie, zoals uiteengezet in het theoretisch kader, uitgevoerd. Zo analyseer ik hoe de Instagramposts van Jetten bepaalde *points of view* impliceren en hoe deze *points of view* op een bepaalde manier betekenis creëren bij de toeschouwer. De kritische analyse wordt in verband gebracht met de *Dialogical Self Theory* van Sanderson. Dit houdt in dat de soorten *points of view* van Bleeker toegepast zullen worden op de verschillende 'ik's' van Sanderson. Ik analyseer voor alle soorten 'ik's', welke *points of view* deze uitdragen.

Om voort te bouwen op Goffman's onderscheid tussen de performer en het personage, benader ik in dit onderzoek deze 'soorten ik's' als personages. De 'ik's' zijn in dit onderzoek namelijk de persona die door de toeschouwer waargenomen worden. De verschillende personages fungeren als categorieën, waarbinnen de Instagramposts van Jetten ingedeeld worden. Deze categorisering heb ik zelf vormgegeven aan de hand van de teksten van Ekman en Widholm, Sanderson en mijn vooronderzoek. In dit vooronderzoek heb ik gekeken naar de verschillende personages die Jetten in eerste instantie lijkt te presenteren. Binnen de categorieën wordt er net als in het onderzoek van Ekman en Widholm een onderscheid gemaakt tussen professioneel publieke foto's en privéfoto's.³⁰ Onder de posts van het professioneel publieke leven vallen de posts waar Jetten zichzelf in zijn rol als partijleider presenteert. In de posts van het privéleven presenteert Jetten zichzelf buiten zijn rol als partijleider. Aan de hand van dit onderscheid kan ik in navolging van de ontwikkelingen in de politieke communicatie, achteraf constateren in welke mate het privéleven van Jetten verweven is met zijn professionele publieke leven.

²⁸ Bron A Goh, Ho, Hong, Jung en Tay, "Politician's Strategic Impression Management on Instagram," 2196.; Bron B Abidin, "Vote for My Selfie," 78.

²⁹ Mieke Bal, *Travelling concepts in the Humanities: a rough guide* (Toronto: University of Toronto Press, 2002), 10.

³⁰ Ekman en Widholm, "Performative Intimacies and Political Celebritisation," 71.

De analyse ziet er als volgt uit. De foto's zijn in categorieën ingedeeld op basis van het soort personage dat Jetten in een post toont (Bijlage 1). Daarna is er voor elk personage een sprekend voorbeeld geanalyseerd vanuit een kritische analyse (Bijlage 2). Hierbij zet ik steeds de constructie van de Instagrampost uiteen, waarbij ik toelicht hoe deze constructie bepaalde *points of view* uitdraagt waar vanuit de toeschouwer Jetten kan bekijken. Ook licht ik toe hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de post geïnterpreteerd en begrepen wordt. In Hoofdstuk 2 licht ik de bevindingen uit de analyse toe. Ik bespreek hier welk algeheel beeld Jetten naar zijn publiek toe presenteert, hoe dit beeld door de toeschouwer geïnterpreteerd wordt en hoe dit beeld te plaatsten is binnen ontwikkelingen in het discours. Na de twee hoofdstukken formuleer ik in de conclusie een antwoord op de hoofdvraag.

Instagram als Performance

Inleiding

In het theoretisch kader is gesteld dat het onderzoeksobject vanuit een theaterwetenschappelijk perspectief geanalyseerd wordt. Om dit perspectief vorm te geven, benader ik de Instagramposts als een performance. Schechners conceptualisering van de *as-performance* vormt hierbij het uitgangspunt. In dit hoofdstuk beargumenteer ik met theorieën van Goffman, Butler en Auslander, hoe Instagramposts als *as-performances* geanalyseerd kunnen worden.

Goffman: Een theatraal kader om digitale interacties te duiden

Om te kunnen verduidelijken hoe het posten op Instagram als een performance benaderd kan worden, zet ik het kader dat Goffman in zijn boek *De dramaturgie van het dagelijks leven* introduceert, uiteen, waarna ik het koppel aan het onderzoeksobject. Zoals ik eerder al noemde worden in het kader dat Goffman introduceert, termen uit het theater gebruikt om sociale interacties te definiëren.³¹ Hij werkt hierbij vanuit het idee dat individuen binnen sociale interacties constant bewuste beslissingen nemen wat betreft zij tonen en verbergen.³² Goffman legt uit dat een team van performers een situatie presenteert aan een publiek.³³ Hij onderscheidt hierbij de coulissen, waar de performance wordt voorbereid, en een façadegebied, waar de performance gepresenteerd wordt.³⁴ Daarnaast maakt hij binnen het individu een onderscheid tussen de performer en het personage. De performer definieert hij als: “a harried fabricator of impressions involved in the all-too-human task of staging a performance,” waarna hij het personage definieert als: “a figure, typically a fine one, whose spirit, strength, and other sterling qualities the performance was designed to evoke.”³⁵ De performer is dus degene die bewust bezig is met het in scène zetten van het zelf, waarvan het personage dat op een bepaalde manier door het publiek wordt waargenomen het resultaat is.

Het kader dat Goffman uiteenzet, is zowel bruikbaar om sociale interacties in de fysieke wereld te duiden, als toe te passen op digitale interacties als het posten op Instagram. Zo kunnen er op Instagram coulissen en façadegebieden onderscheiden worden. De façadegebieden zijn de openbare delen van Instagram, die door het publiek bekeken kunnen worden, zoals de persoonlijke pagina of de tijdlijn. De coulissen betreffen de locaties waar de post, die online komt, wordt voorbereid. Hieronder vallen de delen van Instagram, waar je een post kan maken. Daarnaast hoort hier de plek bij waar de

³¹ Goffman, *De dramaturgie van het dagelijks leven*, 7.

³² Ibidem, 7.

³³ Ibidem, 75.

³⁴ Ibidem, 101 en 105.

³⁵ Erving Goffman, “The Presentation of Self in Everyday Life,” 9, http://wps.pearsoncustom.com/wps/media/objects/6714/6875653/readings/MSL_Goffman_Presentation.pdf.

foto's die gepost worden, worden gemaakt. Verder kan er binnen de Instagramgebruiker een onderscheid gemaakt worden tussen de performer en het personage. De gebruiker kan gezien worden als een performer, die zichzelf in het dagelijks leven én in zijn Instagramposts in scène zet. Het 'zelf' dat deze performer op Instagram toont, wordt waargenomen door het publiek. Deze waarneming vormt het personage van de gebruiker.

Butler: Instagram als middel tot identiteitsconstructie

Het personage dat Goffman introduceert is te herkennen in Butler's theorie over de performativiteit van gender. Zo stelt Butler dat het gender van een individu gevormd wordt door de dingen die deze persoon doet, en de herhaling hiervan: "You become a man or a woman by repeated acts, which [...] depend on social conventions, habitual ways of doing something in a culture."³⁶ Butler stelt dat taal en sociaal gedrag performatief zijn, doordat deze betekenis creëren bij de toeschouwer, waardoor zij een bijdrage leveren aan de constructie van een gender.³⁷ Deze theorie kan breder opgevat worden naar het performen van identiteit, zowel in de fysieke als in de digitale wereld. Zo kan een toeschouwer de identiteit van een ander construeren aan de hand van de taal en het sociaal gedrag dat een ander herhaaldelijk toont, ofwel performt. Butler stelt namelijk: "A man is not what one is but something one does."³⁸ Wanneer dit idee toegepast wordt op Instagram, kan er gesteld worden dat een gebruiker een vreemdeling kan waarnemen via zijn Instagramprofiel, waarbij de gebruiker de identiteit van deze vreemdeling construeert aan de hand van hetgeen dat deze vreemdeling performt in zijn Instagramposts. De manier waarop de gebruiker de ander waarneemt is vergelijkbaar met Goffman's idee van het personage. Butler duidt deze identiteitsconstructie echter aan de hand van performativiteit.

Auslander: De performativiteit van foto's op Instagram

In zijn tekst de "The Performativity of Performance Documentation" analyseert Auslander de performativiteit van documentaties van performances.³⁹ Hij maakt binnen deze documentaties een onderscheid tussen de *theatrical* en *documentary*, waarbij hij zich afvraagt hoe het verschil in performance begrepen kan worden in relatie tot de documentatie.⁴⁰ Auslander duidt de *theatrical* als de documentaties van performances die nooit hebben plaatsgevonden, behalve in de documentaties zelf.⁴¹ De performances zijn bij de *theatrical* enkel in scène gezet om er een foto of video-opname van

³⁶ Culler, "Performative Language," 103.

³⁷ Ibidem, 103.

³⁸ Ibidem, 103.

³⁹ Auslander, "The Performativity of Performance Documentation," 1.

⁴⁰ Ibidem, 1.

⁴¹ Ibidem, 2.

te maken. De *theatrical* heeft in tegenstelling tot de *documentary* geen bestaan als autonoom event dat gepresenteerd wordt aan een publiek. Met de *documentary* duidt Auslander namelijk de documentaties die laten zien dat een performance werkelijk heeft plaatsgevonden.⁴² Er wordt hier gewerkt vanuit het idee dat de *documentary* een toeschouwer achteraf toegang biedt tot de plaatsgevonden performance: “a message without a code.”⁴³

Wanneer foto's op Instagram geanalyseerd worden vanuit een theaterwetenschappelijk perspectief, kan er gesteld worden dat de posts, theoretisch gezien, zowel binnen de *documentary* als binnen de *theatrical* gecategoriseerd kunnen worden. Zo kan een geposte foto aan de ene kant *theatrical* zijn, wanneer hetgeen op de foto niet heeft plaatsgevonden in de werkelijkheid. De foto is de enige plaats waar de performance zich voordoet. Hier kan sprake van zijn als een foto bijvoorbeeld gefotoshopt is. Posts op Instagram kunnen daarnaast *documentary* zijn als de foto's documentaties zijn van performances die hebben plaatsgevonden. De gebruiker geeft de kijker met de *documentary* achteraf toegang tot een performance die plaatsgevonden heeft. Hoewel de scheiding tussen de categorieën in theorie duidelijk is, blijkt het in de praktijk echter lastig te duiden of een foto op Instagram *documentary* of *theatrical* is. Zo is het bijvoorbeeld moeilijk te zien of een foto gefotoshopt is of niet.

Om hier meer duidelijkheid in te krijgen, is het echter interessant het onderscheid in verband te brengen met het *impression management* op Instagram. Met dit concept kan er gesteld worden dat individuen constant bezig zijn met het verbeteren van het beeld dat zij van zichzelf presenteren aan hun toeschouwer.⁴⁴ Wanneer de gebruiker een zo 'echt' mogelijk beeld van zichzelf wil presenteren, zullen de Instagramposts, of ze uiteindelijk *documentary* of *theatrical* zijn, gepresenteerd worden alsof ze *documentary's* zijn. De gebruiker wil namelijk het beeld van hemzelf en zijn ware identiteit constant verbeteren.

Dit bouwt voort op Auslander's idee dat een *documentary* niet enkel constatief, ofwel beschrijvend, is ten opzichte van een plaatsgevonden performance, maar ook performatief is: “the act of documenting an event as a performance is what constitutes it as such.”⁴⁵ Auslander stelt met Austins *speech-act theory* dat documentaties niet enkel performances in beeld beschrijven en laten zien dat de performances hebben plaatsgevonden, maar stelt dat deze documentaties een gebeurtenis produceren als een performance.⁴⁶ De foto's bepalen namelijk hoe deze performances de geschiedenis in gaan. Wanneer deze opvatting van Auslander gekoppeld wordt aan Instagram en de ideeën van Butler over identiteitsconstructie kan er gesteld worden dat de foto's op Instagram, als documentaties

⁴² Ibidem, 1.

⁴³ Ibidem, 1.

⁴⁴ Goh, Ho, Hong, Jung en Tay, “Politician's Strategic Impression Management on Instagram,” 2195.

⁴⁵ Auslander, “The Performativity of Performance Documentation,” 5.

⁴⁶ Ibidem, 5.

van performances, door hun performativiteit bijdragen aan de manier waarop een toeschouwer de identiteit van een gebruiker waarneemt.

Terugblik en vervolg

In dit hoofdstuk is er verduidelijkt hoe in navolging van Schechner Instagramposts als een vorm van performance geanalyseerd kunnen worden. Eerst is er aangetoond hoe theatrale structuren te herkennen zijn in sociale interacties, zowel in de fysieke als digitale wereld. Hierna is er aangetoond hoe de performances in deze werelden door performativiteit een bijdrage leveren aan de constructie van identiteit. Daarnaast ben ik ingegaan op de performativiteit van performancedocumentaties en heb ik verduidelijkt hoe Instagramposts gezien kunnen worden als documentaties van performances. Ook is er in dit laatste gedeelte uiteengezet hoe specifiek deze documentaties door hun performativiteit een bijdrage kunnen leveren aan de constructie van identiteit.

Wat betekenen deze bevindingen echter voor het verdere onderzoek? In het volgende hoofdstuk onderzoek ik wat voor een personage er in het façadegebied, Instagram, geperformed wordt door Jetten. Ik analyseer welke identiteit de toeschouwer construeert aan de hand van Jetten's Instagramposts. Hierbij wordt er gewerkt vanuit het idee dat Instagramposts performatief zijn, omdat ze gepresenteerd worden alsof ze *documentary's* zijn.

De Instagram-identiteit van Jetten

Inleiding

In dit hoofdstuk onderzoek ik op welke manieren Jetten de toeschouwer via zijn Instagramposts uitnodigt een beeld te vormen van hem als politicus. Het doel is de Instagram-identiteit van Jetten in kaart te brengen en de betekenis van deze identiteit te analyseren. Wanneer het beeld dat Jetten bij zijn toeschouwer creëert verduidelijkt is, geef ik een reflectie op de onderzoeksresultaten. Ik licht mogelijke verklaringen voor de uitkomsten toe, waarbij ik koppelingen maak met de al bestaande wetenschappelijke literatuur over het Instagramgebruik van politici.

De 15 personages van Jetten

Zoals in de aanpak toegelicht is, pas ik Sanderson's *Dialogical Self*-model toe op de Instagramposts van Jetten om de verschillende personages die Jetten in zijn Instagramposts performt te onderscheiden. Binnen de verschillende personages maak ik een onderscheid tussen de personages die Jetten's professioneel publieke leven presenteren en de personages die Jetten's privéleven presenteren. Met deze hoofdcategorieën zijn de onderzoeksresultaten makkelijker te plaatsen binnen de ontwikkelingen in de politieke communicatie, zoals Ekman en Widholm en Abidin deze beschrijven. Hoewel het model van Sanderson gebruikt wordt, zijn de personages die Sanderson in zijn tekst onderscheidt niet overgenomen, maar zijn er op basis van het onderzoeksmateriaal zelf personages gedestilleerd.⁴⁷ Deze aanpak heeft geleid tot de categorisering uit Tabel 1.

Het professioneel publieke leven van Jetten – Jetten als ...	Het privéleven van Jetten – Jetten als ...
Harde Werker	Vrij Man
Collega	Familieman
Kindervriend	Homoseksuele Partner
Politiek Leider	Dierenvriend
Vriend van het Volk	Sportman
Mediafenomeen	Cultuurfan
Demonstrant	-
<i>Celebrity</i>	-
Politiek Boodschapper	-

Tab. 1 Een categorisatie van de personages die Jetten in zijn Instagrampost toont.

⁴⁷ Sanderson, "Stepping into the (Social Media) game, 419.

Onder elk personage vallen de Instagramposts uit het corpus die bepaalde, gedeelde *points of view* bevatten. Zo laat Jetten met de Instagramposts die onder het personage de Politiek Leider vallen, zien dat hij een invloedrijke politiek leider is, waar hij met de posts die onder het personage de Dierenvriend vallen, laat zien dat hij in zijn vrije tijd graag tijd met zijn hond doorbrengt (Bijlage 3). Bij het indelen van de posts waren er bepaalde posts die op basis van hun foto, bijschrift en hashtags bij meerdere personages ingedeeld konden worden. Bij deze gevallen heb ik het visuele aspect van de post de leidende factor voor de categorisering laten zijn, omdat Instagram, aldus Ekman en Widholm, een “image first” logica kent.⁴⁸

Een korte toelichting moet er bij het personage Jetten als Vrij Man gegeven worden. Dit personage heeft betrekking op Jetten en zijn vrijetijdsbesteding (Bijlage 3). De gehele hoofdcategorie Het privéleven van Jetten heeft echter ook betrekking op deze vrijetijdsbesteding. De posts binnen de andere personages uit deze hoofdcategorie, zoals de Dierenvriend en Sportman waren echter meer specifiek dan de overige, algemenere foto's. Deze overige, algemenere foto's horen bij het personage Jetten als Vrij Man. De algemene omschrijving van ieder personage is in Bijlage 3 te vinden en de complete categorisering van het onderzoeksmateriaal in Bijlage 1.

Om stelling met betrekking op de *points of view* in te kunnen nemen en meer houvast te creëren bij het categoriseren van de foto's, is er voor elk personage een sprekend voorbeeld onderworpen aan een kritische analyse. Om dit te verduidelijken licht ik de analyses van Jetten als Politiek Leider en Jetten als Dierenvriend hieronder toe. De volledige uitwerking van alle voorbeelden is te vinden in Bijlage 2.

⁴⁸ Ekman en Widholm, “Political communication in an age of visual connectivity,” 18.

Voorbeeld 1:

Jetten als Politiek Leider

Aantal posts: 23 – 13, 8 procent

Fig. 1 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 26 januari 2019.

De constructie:

In deze post toont Jetten zich als spreker op de I am Europe conventie. In de beschrijving omschrijft hij het belang van de Europese Unie en vermeldt hij dat het belangrijk is je uit te spreken vóór Europa. Jetten maakt in deze post gebruik van de hashtags #D66, #IamEurope en #kiesvoordetoekomst.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Doordat Jetten zichzelf als spreker op een Europees congres toont, nodigt hij de toeschouwer uit hem te zien als een invloedrijke politiek leider. Deze rol als politiek leider wordt versterkt doordat hij gebruik maakt van de #kiesvoordetoekomst, waarmee wordt verduidelijkt dat hij als politiek leider een boodschap wil verspreiden. Ook is in de foto de esthetiek die andere wereldleiders gebruiken te herkennen.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De toeschouwer kent aan de hand van deze post Jetten meer status toe, omdat hij in deze post macht en invloed uitstraalt. Jetten portretteert zichzelf op de foto als een ware wereldleider. Doordat zijn status in deze post vergroot wordt, creëert hij meer afstand ten opzichte van zijn toeschouwer.

Voorbeeld 2:

Jetten als Dierenvriend

Aantal posts: 10 – 6 procent

Fig. 2 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 11 juli 2019.

De constructie:

In deze post toont Jetten zijn hond naast een molen. Hij presenteert de foto als een familiefoto. Hij gebruikt de hashtags #dogsofinsta, #Uden en #Molen.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten laat in deze foto zien dat hij een hond heeft en deze als een familielid ziet door de foto te presenteren als een 'familiekiekje'. Hiermee nodigt hij zijn toeschouwer uit hem te zien als een hondenuitgever.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

Aan de hand van deze post kan de toeschouwer stellen dat Jetten een dierenvriend is. Voor de toeschouwer wordt het beeld van Jetten als partijleider aangevuld met een persoonlijker aspect, wat hem menselijker maakt: Jetten is naast politicus, ook een gewone burger die van honden houdt. Doordat de toeschouwer ziet dat Jetten ook interesses heeft buiten de politiek, kan dit leiden tot identificatie.

15 personages: een verschil in aandeel

Zoals in Hoofstuk 1 gesteld is, zijn Instagramposts performatief. Hierdoor leveren zij een bijdrage aan de constructie van identiteit. De verschillende *points of view*, waar vanuit Jetten zich naar zijn toeschouwer presenteert worden allemaal onderdeel van zijn Instagram-identiteit. Om te concluderen welk algeheel beeld Jetten in zijn eerste jaar als partijleider heeft getoond, is het noodzakelijk het aantal posts per personage in perspectief te zetten. Dit kan gedaan worden door de aantallen om te zetten in percentages. In een cirkeldiagram ziet dit er als volgende uit:

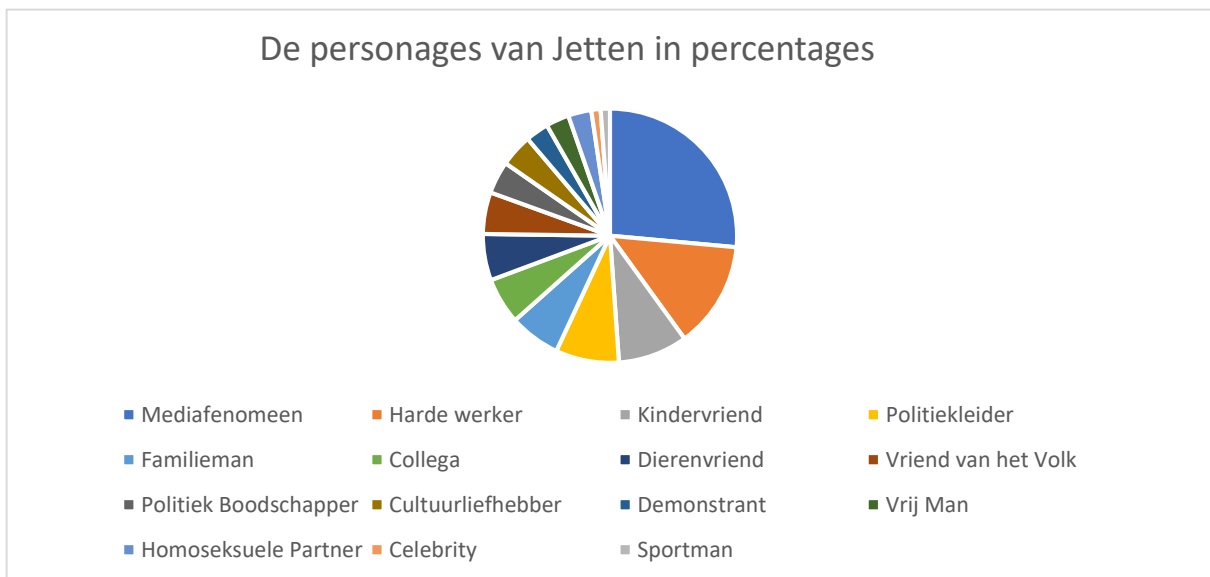

Fig. 3 Cirkeldiagram waarin de personages die Jetten in zijn Instagramposts toont in perspectief zijn gezet.

De aandelen van de personages binnen het geheel staan van links naar rechts op grootte gerangschikt. Het cirkeldiagram maakt duidelijk dat Jetten een groot aantal media gerelateerde posts heeft geplaatst: het personage Jetten als Mediafenomeen heeft betrekking op 26,9 procent van een geheel jaar aan posts (Bijlage 2). Verder is een groot aandeel van de posts gewijd aan het personage Jetten als Harde Werker (13,8 procent), waartegen de personages Jetten als Sportman en Jetten als *Celebrity* het kleinste aandeel hebben binnen het jaar aan posts (1,2 procent). Hoewel dit cirkeldiagram de verschillende personages in perspectief zet, is het belangrijk te beseffen, dat sommige categorieën misschien smaller gedefinieerd zijn dan anderen. Daarnaast kan er in twijfel getrokken worden in hoeverre een personage relevant is, wanneer het aandeel binnen het geheel minimaal is. Ik ben echter van mening dat het hebben van een klein (of geen) aandeel ook van waarde is binnen een onderzoek.

3 labels om de overeenkomsten in interpretatie te duiden

Omdat het cirkeldiagram enkel blootlegt welke personages Jetten veel of juist weinig presenteert, is het interessant om verder te kijken naar de interpretaties van de verschillende *points of view*. Hier zijn namelijk veel overeenkomsten in te herkennen. Zo ziet de toeschouwer, zowel bij de personages Jetten

als Dierenvriend en Jetten als Familieman, ondanks het gegeven dat deze personages andere kanten van Jetten presenteren, Jetten hier als normale burger (Bijlage 2). Om deze overeenkomsten te organiseren, heb ik de interpretaties van de verschillende *points of view* gekoppeld aan drie labels: Jetten en zijn Politieke Status, Jetten en zijn Sterrenstatus en Jetten en zijn Menselijkheid. Ik creëer zo een overzicht van de grotere lijnen die Jetten naar zijn toeschouwer uitdraagt. In de volgende alinea's leg ik per label uit welke personages gelijksoortige interpretaties implementeren. De koppeling tussen de labels en de personages maak ik aan de hand van Bijlage 2 en 3. Sommige personages tonen meerdere *points of view*, waardoor ze op meerdere manieren geïnterpreteerd kunnen worden en ik ze aan meerdere labels koppel.

Onder het eerste label Jetten en zijn Politieke Status heb ik de personages Jetten als Politiek Leider, Jetten als Harde Werker, Jetten als Collega, Jetten als Mediafenomeen en Jetten als Politiek Boodschapper geplaatst. Deze personages bevatten *points of view*, die laten zien dat Jetten als partijleider belangrijke werkzaamheden vervult, politieke invloed heeft en serieus met zijn werk bezig is (Bijlage 2). De afstand tussen Jetten en zijn toeschouwer neemt door deze *points of view* toe, doordat zijn politieke status in de posts naar voren komt. Jetten plaatst zichzelf hier boven zijn toeschouwer.

Het tweede label betreft Jetten en zijn Sterrenstatus. Hieronder heb ik de personages Jetten als Mediafenomeen, Jetten als *Celebrity*, Jetten als Demonstrant en Jetten als Vriend van het Volk geplaatst. De personages bevatten *points of view*, waar Jetten te zien is als een beroemdheid, doordat hij geportretteerd wordt naast andere beroemdheden of naast andere burgers die met hem op de foto willen (Bijlage 2). Door het presenteren van zijn sterrenstatus wordt de afstand tussen Jetten en de toeschouwer net als bij Jetten en zijn Politieke Invloed groter, echter wordt dit aan de hand van andere *points of view* bewerkstelligd.

Onder het derde label Jetten en zijn Menselijkheid heb ik de personages Jetten als Collega, Jetten als Kindervriend, Jetten als Demonstrant, Jetten als Vriend van het Volk, Jetten als Vrij Man, Jetten als Familieman, Jetten als Dierenvriend, Jetten als Homoseksuele Partner, Jetten als Sportman en Jetten als Cultuurliefhebber geplaatst. Bij deze personages komt de menselijke kant van Jetten naar voren, waardoor het beeld van Jetten als politicus persoonlijker en inclusiever wordt. Zo krijgen de toeschouwers te zien wat Jetten buiten zijn politieke werkzaamheden doet en zien ze dat Jetten net als hen een normaal mens is (Bijlage 2). Daarnaast laat Jetten in de posts waar hij zichzelf binnen zijn politieke functie presenteert, zijn menselijke eigenschappen zien en stelt hij zichzelf benaderbaar op. Doordat het publiek zich in deze posts met Jetten kan identificeren en Jetten benaderbaarder wordt, neemt de afstand tussen hem en de toeschouwer af. Opmerkelijk is het gegeven dat alle personages die Jetten binnen zijn privéleven presenteren, onder dit label vallen. Dit laat zien dat deze verschillende personages, hoewel ze ieder een andere kant van Jetten's privéleven presenteren, hetzelfde bewerkstelligen: ze dragen allen bij aan de constructie van Jetten's menselijkere Instagram-identiteit.

Het is interessant om ook de labels met de daarbij horende personages in perspectief te zetten, zodat het aantal interpretaties in kaart wordt gebracht. Dit zal in staafdiagrammen worden weergegeven, omdat sommige personages binnen twee categorieën vallen. Dit staafdiagram ziet er als volgt uit:

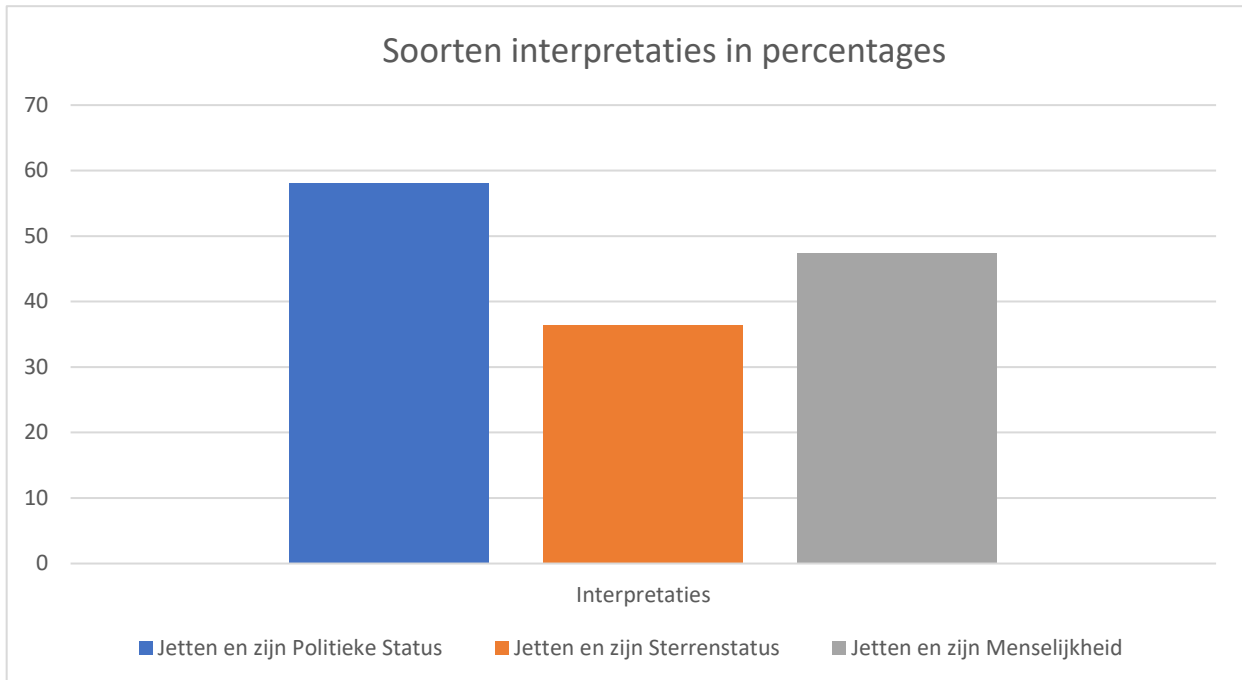

Fig. 4 Een staafdiagram waarin de interpretaties van de *points of view* die te herkennen zijn in de Instagramposts in perspectief worden gezet.

In het staafdiagram is te zien dat Jetten in 58,1 procent van de Instagramposts zijn politieke status uitdraagt. Hiernaast is te zien dat Jetten vaker zijn menselijke kant toont (47,4 procent), dan dat hij zijn sterrenstatus uitdraagt (36,5 procent).

Jetten's Instagram-identiteit in relatie tot het politieke discours

Nu er verduidelijkt is welk algeheel beeld Jetten in zijn Instagramposts uitdraagt en er onderzocht is hoe dit beeld geïnterpreteerd wordt, is het belangrijk om in te gaan op de vraag hoe deze resultaten te verklaren zijn. Waarom profileert Jetten zich niet enkel als politicus, maar toont hij ook zijn menselijke kant en zijn sterrenstatus? Om deze vraag te beantwoorden maak ik een terugkoppeling naar de tekst van Sanderson en de tekst van Ekman en Widholm.

Er is in dit onderzoek gewerkt met Sanderson's *Dialogical Self Theory*. Deze theorie, waarbij er verschillende soorten ik's in sociale media posts onderscheiden worden, wordt door Sanderson in zijn onderzoek toegepast op Twitteraccounts van sportatleten.⁴⁹ In dit onderzoek heb ik echter

⁴⁹ Ibidem, 419.

aangetoond, dat deze theorie ook toepasbaar is op de Instagramposts van een politicus. Jetten laat net als de atleten verschillende ik's zien. In deze soorten ik's zijn tussen de atleten en Jetten overeenkomsten te herkennen, maar er zijn ook verschillen te zien. Zo onderscheidt Sanderson de categorie *Athletes as Information Seekers*.⁵⁰ Deze categorie is echter niet toepasbaar op de Instagramposts van Jetten. Ondanks deze verschillen is het interessant dat het *Dialogical Self*-model zowel toepasbaar is op het sociale mediagebruik van atleten, als van een politicus. Dit kan verklaard worden met Sanderson's bevinding dat atleten de behoefte hebben verschillende kanten van hun identiteit te tonen, om zo een diverser beeld van zichzelf naar hun publiek toe te presenteren.⁵¹ Dit inclusievere beeld is voor de atleten een aanvulling op het eenzijdige beeld dat er in de traditionele media getoond wordt. Op hun sociale media laten de atleten zien dat ze meer zijn dan enkel atleet, om de connectie met hun fans te versterken.⁵² Dit principe kan ook voor Jetten gelden. Jetten laat met de verschillende personages zien, dat hij meer is dan een politicus om meer aanhang voor hem als politicus te genereren.

Verder zijn de overeenkomsten tussen de Instagramposts van Jetten en het Twittergebruik van atleten in relatie te brengen met de *celebritization* in de politieke communicatie, waarover Ekman en Widholm in hun artikel schrijven.⁵³ Deze *celebritization*, die in de introductie van dit onderzoek ter sprake komt, is te herkennen in de bevindingen van deze analyse. Zo wordt het in de analyse duidelijk dat Jetten zich steeds meer conformeert met de esthetiek van het bekend zijn. Zo draagt hij ten eerste binnen meerdere personages zijn sterrenstatus uit, waardoor hij laat zien dat hij een bekendheid is. Daarnaast personaliseert hij zijn leiderschap, door zijn professioneel publieke leven in zijn Instagramposts te vermengen met zijn privéleven: posts waarin Jetten toont dat hij een politiek leider is, worden afgewisseld met foto's van zijn hond. Interessant is de wisselwerking tussen de posts waar Jetten zijn sterrenstatus toont en waar Jetten zijn menselijke kant toont. Het combineren van deze twee soorten posts zou te maken kunnen hebben met het idee dat Jetten, om zich te kunnen conformeren met de esthetiek van het bekend zijn, eerst de behoefte voelde zich te presenteren als een bekend persoon, voordat hij zijn postgedrag hierop aanpaste.

Hoewel Jetten het beeld van hem als politicus inclusiever probeert te maken is het interessant om de paradox die hier onderliggend aan is, bloot te leggen. Zo probeert Jetten het beeld van hem als politicus aan te vullen met foto's uit zijn privéleven. Er moet echter gesteld worden dat door de politieke functie van Jetten, deze foto's uit zijn privéleven direct politiek worden. Een foto van Jetten met zijn vriend, kan meteen gezien worden als een foto waar Jetten zich indirect uitspreekt over de

⁵⁰ Ibidem, 419.

⁵¹ Ibidem, 433.

⁵² Ibidem, 420.

⁵³ Ekman en Widholm, "Political communication in an age of visual connectivity," 16.

acceptatie van homoseksuelen in onze samenleving. In eerste instantie kan dit gezien worden als een teleurstellend gegeven, maar deze paradox kent ook een positieve kant. Zo kunnen foto's van het privéleven op deze manier ingezet worden om een politieke boodschap te verkondigen.

Conclusie

Dit onderzoek had als doel te onderzoeken hoe politicus Rob Jetten in zijn Instagramposts narratie inzet als *personal branding strategy*. Om dit te onderzoeken, is er gewerkt vanuit een theaterwetenschappelijk perspectief, waarbij ik de Instagramposts van Jetten bestudeerd heb als performances. In Hoofdstuk 1 is er verduidelijkt hoe Instagramposts begrepen kunnen worden als performances, waarna in Hoofdstuk 2 de Instagramposts met een kritische analyse die zich op focalisatie focust, geanalyseerd zijn. Hierdoor werd duidelijk dat Jetten door verschillende personages van zichzelf te tonen zijn toeschouwer uitnodigt een veelzijdig beeld van hem te vormen.

Op basis hiervan kan er een antwoord geformuleerd worden op de hoofdvraag. Zo kan ik stellen dat een Instagrampost performatief is, en dus een bijdrage levert aan de constructie van identiteit. In elke post presenteert Jetten zichzelf opnieuw, wat ertoe leidt dat de toeschouwer aan de hand van elke post het beeld dat hij van Jetten heeft, vormgeeft. Er kan gesteld worden dat Jetten fragmentarisch laat zien wie hij is. In elke post vertelt hij, zoals Abidin stelt, een stukje van zijn verhaal, waarmee hij zijn eigen merk creëert en een connectie maakt met zijn toeschouwer.⁵⁴ Nu de vraag: welk verhaal vertelt Jetten? In Hoofdstuk 2 is aangetoond, dat Jetten vijftien verschillende soorten personages presenteert. Het ene personage wordt echter vaker gepresenteerd dan het andere. Hoewel elk personage een bijdrage levert aan de manier waarop de toeschouwer Jetten waarneemt, zijn er drie grote delers te onderscheiden, waarbinnen de verschillende personages geïnterpreteerd worden. Aan de hand van deze delers is te stellen, dat Jetten aan de ene kant aan zijn toeschouwers vertelt, dat hij over politieke status beschikt. Aan de andere kant vertelt Jetten dat hij ook over een sterrenstatus en een menselijke kant beschikt.

Interessant is te zien, dat deze drie kanten te koppelen zijn aan de ontwikkelingen betreft de *celebritization* van het politieke discours, die Ekman en Widholm omschrijven.⁵⁵ Daarnaast is een belangrijke bevinding dat alle posts, door te stellen dat deze alle een bijdrage leveren aan de *branding* van Jetten, politiek worden. Niet enkel de posts met een duidelijke politieke boodschap, zoals de posts met Jetten als demonstrant, zijn politiek, maar ook posts waarin Jetten foto's deelt met zijn vriend, bevatten politieke boodschappen. Of Jetten dit wil of niet. Wanneer dit idee weer teruggekoppeld wordt aan de ideeën van Ekman en Widholm over de verweving van het privéleven met het professioneel publieke leven, kan er gesteld worden, dat naast het verweven van het privéleven, dit privéleven ook politiek wordt.

⁵⁴ Abidin, "Vote for My Selfie," 81.

⁵⁵ Ekman en Widholm, "Political communication in an age of visual connectivity," 16.

Ondanks deze bevindingen is het belangrijk de tekortkomingen van dit onderzoek te benoemen. Zo moet er gesteld worden, dat er enkel één specifieke casus met één specifieke methode onderzocht is. Om meer omvattende uitspraken te doen over het gebruik van sociale media door Nederlandse partijleiders en politici, zouden er meerdere casussen onderzocht moeten worden. Ook zou de casus met een ander zoeklicht onderzocht kunnen worden, waardoor andere elementen, die nu misschien niet belicht worden, meer naar voren zouden kunnen komen. Zo lag de focus in dit onderzoek op het onderscheiden van de verschillende *points of view* die door Jetten getoond worden. Er is binnen deze studie echter weinig aandacht geweest voor algemenere elementen, die in iedere post terugkeren, zoals Jetten's glimlach. Verder is er in dit onderzoek geen rekening gehouden met de politieke achtergrond van Jetten. Er is niet ingegaan op de vraag of de manier waarop Jetten zich presenteert, past bij de ideologie van zijn partij.

Deze laatste tekortkoming kan een goede ingang zijn voor toekomstig vervolgonderzoek. Zo zou het interessant zijn om de posts van politici uit verschillende politieke partijen te vergelijken. Op deze manier zou er onderzocht kunnen worden of politici van progressieve partijen hun Instagram anders inzetten dan politici van conservatieve partijen. Ditzelfde geldt voor het onderzoeken van de verschillen tussen het Instagramgebruik van linkse en rechtse politici. Verder zou het interessant zijn om de presentaties van Jetten op Instagram in verband te brengen met zijn andere mediaoptredens. Zo zou er onderzocht kunnen worden of er binnen de traditionele media ook sprake is van de *celebritization*, waarbij het professioneel publieke leven met het privéleven van een politicus verweven wordt.

Ondanks de tekortkomingen is het belangrijk ook de sterke kanten van dit onderzoek te benoemen. Zo doet het onderzoek, ondanks dat het de bevindingen niet in relatie brengt met de politieke achtergrond van Jetten, recht aan de ontwikkelingen in de politieke communicatie. Daarnaast biedt dit onderzoek een theaterwetenschappelijke invalshoek voor de bestudering van sociale mediagebruik. Dit biedt een nieuw perspectief, waardoor mechanismes die voorheen misschien niet blootgelegd werden, naar boven konden komen. Ook is dit onderzoek zonder inbreng van D66-werknemers uitgevoerd, waardoor de onderzoeksresultaten onafhankelijk tot stand zijn gekomen. De legitimiteit van de onderzoeksresultaten wordt hierdoor gewaarborgd. Dus, als de spindoctor van D66 nog zoekende is: Rob Jetten presenteert zichzelf van diverse kanten, waarbij hij het tonen van zijn politieke invloed, afwisselt met zijn menselijke kanten en zijn status als Nederlandse bekendheid. Voor zijn volgers wordt het duidelijk dat hij zowel een politiek leider, als dierenvriend is.

Bronnenlijst

- Abidin, Crystal. "Vote for My Selfie: Politician Selfies as Charismatic Engagement." *Selfie Citizenship*, bewerkt door Adi Kuntsman, 75-87. Cham: Springer Nature, 2017.
- Auslander, Philip. "The Performativity of Performance Documentation." *PAJ: A Journal of Performance and Art* 28, 3 (2006): 1-10.
- Bal, Mieke. *Travelling concepts in the Humanities: a rough guide*. Toronto: University of Toronto Press, 2002.
- Bessems, Kustaw. "Rob Jetten: Zo lekker redelijk." *Volkscrant Magazine* 954, 21 december, 2019, 66.
- Bleeker, Maaïke. *Visuality in the Theatre. The Locus of Looking*. Bewerkt door Elaine Aston en Bryan Reynolds. New York: Palgrave Macmillan, 2008.
- Culler, Jonathan. "Performative Language." *Literary Theory: A Very Short Introduction*, 94-107. Oxford: Oxford University Press, 1997.
- Ekman, Mattias en Andreas Widholm. "Performative Intimacies and Political Celebritisation." *Selfie Citizenship*, bewerkt door Adi Kunstman, 65-74. Cham: Springer Nature, 2017.
- Ekman, Mattias en Andreas Widholm. "Political communication in an age of visual connectivity: Exploring Instagram practices among Swedish politicians." *Northern Lights* 15 (2017): 15-32.
- Goffman, Erving. *De dramaturgie van het dagelijks leven. Schijn en werkelijkheid in sociale interacties*. Vertaalt door P. Nijhoff en G. Johannes. Utrecht: Erven J. Bijleveld, 1996.
- Goffman, Erving. "The Presentation of Self in Everyday Life." 9.
http://wps.pearsoncustom.com/wps/media/objects/6714/6875653/readings/MSL_Goffman_Presentation.pdf.
- Goh, Yan Hui, Judith Ho, Terence Hong, Younbo Jung en Ashley Tay. "Politician's Strategic Impression Management on Instagram." (2017): 2195-2201.
- Jetten, Rob (@jettenrob). Instagram. <https://www.instagram.com/jettenrob/?hl=en>.
- Sanderson, Jimmy. "Stepping into the (Social Media) Game: Building Athlete Identity via Twitter." *Handbook of Research on Technoself: Identity in a Technological Society*, bewerkt door Rocci Luppicini, 419-438. Hershey: IGI Global, 2013.

Bijlage 1: Categorisering Instagramposts

In deze bijlage is de categorisering van de Instagramposts binnen de verschillende personages te vinden. Wanneer bepaalde data meerdere keren gecategoriseerd zijn, houdt dit in dat er meerdere posts op deze data geplaatst zijn.

Jetten op zijn werk - in zijn rol als partijleider						Jetten in zijn vrije tijd - buiten zijn rol als partijleider								
Harde Werk	Collega's	Kindervrien	Politiekeleide	Vriend van	Mediafenom	Demonstran	Celebrity	Politiek Bo	Vrij Man	Familiemar	Homoseksue	Dierenvrienc	Sportman	Cultuurfan
18-9-2019	20-8-2019	29-8-2019	19-9-2019	3-7-2019	6-10-2019	27-9-2019	5-10-2019	3-10-2019	8-8-2019	30-9-2019	22-9-2019	4-10-2018	9-8-2019	19-5-2019
13-8-2019	16-5-2019	17-9-2019	29-6-2019	11-5-2019	15-9-2019	24-9-2019	26-5-2019	22-8-2019	6-8-2019	12-9-2019	4-8-2019	26-8-2019	23-8-2019	12-4-2019
10-3-2019	11-3-2019	17-9-2019	28-5-2019	10-5-2019	8-9-2019	28-3-2019		1-7-2018	2-8-2019	20-8-2019	3-8-2019	11-7-2019		23-2-2019
4-3-2019	20-1-2019	10-sep	23-5-2019	13-2-2019	2-9-2019	10-3-2019		28-6-2019	9-12-2018	19-8-2019	7-1-2019	30-6-2019		11-1-2019
13-11-2018	25-11-2018	3-9-2019	23-5-2019	21-2-2019	5-8-2019	7-2-2019		21-5-2019	1-6-2019	17-8-2019	11-10-2018	8-6-2019		27-12-2018
23-7-2019	20-11-2019	29-6-2019	21-5-2019	18-1-2019	4-8-2019			18-3-2019		25-7-2019		2-6-2019		14-4-2019
19-5-2019	9-10-2018	27-6-2019	19-4-2019	13-6-2019	29-7-2019			15-3-2019		16-6-2019		8-4-2019		30-7-2019
9-2-2019	20-2-2019	16-5-2019	6-4-2019	31-8-2019	11-7-2019					16-5-2019		24-2-2019		
23-1-2019	17-10-2018	12-2-2019	20-3-2019	18-7-2019	6-7-2019					25-3-2019		25-1-2019		
18-11-2018	7-7-2019	7-11-2018	20-3-2019		26-6-2019					16-3-2019		25-12-2018		
30-10-2018		9-5-2019	10-3-2019		29-5-2019					12-5-2019				
18-10-2018		1-5-2019	31-1-2019		22-5-2019									
		12-6-2019	26-1-2019		14-mei									
		28-9-2019	13-1-2019		13-5-2019									
		21-7-2019	31-1-2018		6-5-2019									
			20-12-2018		5-5-2019									
			6-12-2018		25-4-2019									
			17-11-2018		21-4-2019									
			14-10-2018		16-4-2019									
			28-10-2018		3-4-2019									
			13-10-2018		3-4-2019									
			12-10-2018		14-3-2019									
			14-8-2018		14-3-2019									
					11-3-2019									
					7-3-2019									
					6-3-2019									
					5-3-2019									
					26-2-2019									
					14-2-2019									
					5-2-2019									
					2-2-2019									
					3-1-2019									
					30-12-2019									
					29-12-2019									
					18-12-2019									
					16-12-2019									
					12-12-2018									
					7-12-2018									
					31-10-2018									
					19-3-2019									
					4-12-2018									
					28-11-2018									
					7-3-2019									
					25-9-2019									
					27-12-2018									

Tab. 2 Een complete indeling van de Instagramposts binnen de verschillende personages die Jetten toont.

Bijlage 2: Uitwerking Kritische Analyse

In deze bijlage wordt er één voorbeeld per personage geanalyseerd met een kritische analyse, die zich focust op focalisatie. De bevindingen uit Hoofdstuk 2 zijn op deze analyse gebaseerd.

Het professioneel publieke leven van Jetten

Jetten als Harde Werker

Aantal posts: 12

Percentage van het totaal aan posts: 7,2 procent

Fig. 5 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 12 november 2018.

De constructie:

In de post is Jetten lezend achter zijn bureau afgebeeld. In de beschrijving laat hij weten, dat hij bezig is met de laatste voorbereidingen voor een debat in de Eerste Kamer over een grondwetswijziging. Hij maakt hierbij duidelijk dat hij er zin in heeft. De hashtag #D66 wordt gebruikt.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

In deze post krijgt de toeschouwer een kijkje achter de schermen, wanneer Jetten in zijn functie is. Jetten nodigt de toeschouwer uit een idee te krijgen van waar hij zich tijdens werktijd mee bezig houdt: belangrijke zaken zoals grondwetswijzigingen, die betrekking hebben op iedere inwoner van Nederland. Hij nodigt de toeschouwer uit hem te zien als elite, door naast het presenteren van zijn

belangrijke bezigheden, zichzelf in een klassieke setting te tonen. Hij presenteert zichzelf hierbij met oude meubelen en een pen in plaats van een laptop. Daarnaast nodigt Jetten zijn toeschouwer uit te zien dat hij serieus en gefocust met zijn werk bezig is en hier plezier in heeft.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De toeschouwer ziet in deze post dat Jetten gefocust met belangrijke zaken bezig is. De toeschouwer kan door zijn serieuze werkhouding vertrouwen krijgen in zijn functioneren. Deze post maakt de afstand tussen Jetten en zijn toeschouwer zowel kleiner als groter. De afstand wordt verkleind, doordat Jetten zijn volgers een kijkje achter de schermen geeft. Zij kunnen op deze manier beter een beeld vormen van hetgeen waar hij zich in zijn dagelijks leven mee bezig houdt. De afstand wordt echter ook vergroot, doordat Jetten zichzelf presenteert als elite en toont dat hij zich met belangrijke zaken als het wijzigen van de grondwet bezighoudt. De toeschouwer ziet dat hij een invloedrijke man is, waardoor de toeschouwer zich minder met hem kan identificeren. Hij wordt door hen boven hen geplaatst.

Jetten als Collega

Aantal posts: 10

Percentage van het totaal aan posts: 6 procent

Fig. 6 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 11 juli 2019.

De constructie:

Op de foto staat Jetten met zijn ex-collega fractieleider Sybrand Buma afgebeeld. Buma wijst op de foto naar Jetten. In het bijschrift feliciteert Jetten Buma met zijn nieuwe baan als burgemeester en laat hij weten dat hij de samenwerkingen met Buma zal gaan missen. Jetten zegt een fijne klik, zowel op professioneel als persoonlijk vlak, te hebben met zijn nu ex-collega.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten nodigt de toeschouwer in deze post uit hem te zien als een fijne collega, waar goed mee samen te werken is. Hij laat in deze post zien dat er tussen fractievoorzitters niet enkel strijd is, maar dat ze ook met elkaar op kunnen schieten. Zijn glimlach maakt in combinatie met het bijschrift duidelijk dat Jetten met zijn collega's plezier heeft op de werkvloer. Hiernaast wordt de toeschouwer echter ook uitgenodigd Jetten te zien als een belangrijke politicus, doordat hij naast een andere fractievoorzitter, die naar hem wijst, wordt afgebeeld. Ondanks het bijschrift dat zich naar Buma richt, laat Jetten met de foto zien, dat het ook om hem draait.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

Jetten presenteert zichzelf in deze post als een collegiale persoon, die goed met anderen op de werkvloer kan opschieten. Aan de ene kant komt in deze post de menselijke kant van Jetten naar voren, doordat Jetten laat zien dat hij iemand zal missen, houdt van humor en graag op de koffie komt. Aan de andere kant wordt de politieke status van Jetten vergroot, doordat hij zichzelf naast een andere belangrijke politicus afbeeldt.

Jetten als Kindervriend

Aantal posts: 15

Percentage van het totaal aan posts: 9 procent

Fig. 7 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 10 september 2019.

De constructie:

Jetten staat met Annabel Broer, de voorzitter van de jongerenafdeling van D66, en Lars Westra, de oprichter van Visie van Kinderen, op de foto. In het bijschrift introduceert Jetten het initiatief van Westra, waarbij hij laat weten dat hij het belangrijk vindt dat kinderen meedenken over volwassenzaken.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

In deze post wordt de toeschouwer uitgenodigd te zien dat Jetten oog heeft voor jongeren en hen graag in de politiek betreft. Dit wordt in de foto bewerkstelligd doordat Jetten aandachtig meekijkt met de 12-jarige Westra. Daarnaast geeft Jetten in het bijschrift gehoor aan Westra en laat hij weten dat hij achter zijn idee staat om jongeren mee te laten denken in de politiek. Verder presenteert Jetten zich als een toegankelijke politiek leider, doordat hij zich naast jongeren als Westra en Broer afbeeldt.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De toeschouwer neemt Jetten hier waar als een politicus, die aandacht besteedt aan jongeren en hun toekomst belangrijk vindt. Het wordt duidelijk dat hij hun ideeën serieus neemt. Omdat Jetten zich hier naast een kind toont, wordt hij voor de toeschouwer meer benaderbaar, wat de afstand tussen hen verkleint.

Jetten als Politiek Leider

Aantal posts: 23

Percentage van het totaal aan posts: 13, 8 procent

Fig. 8 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 26 januari 2019.

De constructie:

In deze post toont Jetten zich als spreker op de I am Europe conventie. In de beschrijving omschrijft hij het belang van de Europese Unie en vermeldt hij dat het belangrijk is je uit te spreken vóór Europa. Jetten maakt in deze post gebruik van de hashtags #D66, #IamEurope en #kiesvoordetoeekomst.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Doordat Jetten zichzelf als spreker op een Europees congres toont, nodigt hij de toeschouwer uit hem te zien als een invloedrijke politiek leider. Deze rol wordt versterkt doordat hij gebruik maakt van de #kiesvoordetoeekomst. Hij verduidelijkt hiermee dat hij als politiek leider een boodschap wil verspreiden. Ook is in de foto de esthetiek die andere wereldleiders gebruiken te herkennen.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De toeschouwer kent Jetten aan de hand van deze post meer status toe, omdat Jetten in deze post macht en invloed uitstraalt. Jetten portretteert zichzelf op de foto als een ware wereldleider. Jetten vergroot zijn status in deze post, waardoor hij meer afstand creëert tussen hem en zijn toeschouwer.

Jetten als Vriend van het Volk

Aantal posts: 9

Percentage van het totaal aan posts: 5,4 procent

Fig. 9 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 11 mei 2019.

Fig. 10 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 11 mei 2019.

Fig. 11 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 11 mei 2019.

De constructie:

In deze post verkondigt Jetten dat hij geflyerd heeft in Nijmegen. Door de hashtags wordt duidelijk dat hij dit heeft gedaan voor #D66 #voorEuropa. De toeschouwer kan in de foto's zien dat Jetten bij dit

flyeren in gesprek ging met burgers en met hen op de foto ging. In het bijschrift benoemt hij waarom Europa voor de bewoners van Nijmegen altijd dichtbij is.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

In deze post beeldt Jetten zichzelf in zijn functie als partijleider af naast de gewone burger. Aan de ene kant plaatst hij zichzelf op gelijke hoogte met de burger, doordat hij zichzelf afbeeldt tijdens het voeren van een gesprek. Hij laat zien, dat hij als gelijke met het volk in gesprek wil gaan. Aan de andere kant verheft hij zichzelf echter boven de burger, doordat hij laat zien dat zij met hem op de foto willen. Hij presenteert zich hier als een bekendheid en identificeert zichzelf hier met zijn sterrenstatus. Dit plaatst hem op ongelijke voet met de burger. Ondanks deze sterrenstatus laat hij echter zien dat hij benaderbaar en geïnteresseerd is in deze burgers door hen tegemoet te komen.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De afstand tussen de toeschouwer en Jetten wordt in deze post kleiner doordat Jetten zichzelf, ondanks het feit dat hij partijleider is en daardoor een sterrenstatus heeft, benaderbaar opstelt en laat zien dat hij in gesprek wil gaan met de gewone burger. Hij presenteert zichzelf als een Vriend van het Volk, waarbij hij laat zien dat hij op gelijke voet met hen staat, waarbij er geen sprake is van hiërarchie. Echter is deze hiërarchie wel aanwezig.

Jetten als Mediafenomeen

Aantal posts: 45

Percentage van het totaal aan posts: 26,9 procent

Fig. 12 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 3 januari 2019.

De constructie:

In de post kondigt Jetten aan dat hij aanwezig was bij de talkshow Jinek om te praten over het klimaatakkoord en oliebollen. Hij toont zichzelf in de studio met de presentatrice van de talkshow Eva Jinek, waarnaast hij in de beschrijving verwijst naar de andere gasten Tim den Besten en Frans en Mariska Bauer. Jetten gebruikt de hashtags #klimaatakkoord, #oliebollen, #D66 en #Jinek.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

De toeschouwer neemt Jetten in deze post waar als een partijleider met zowel politieke-, als sterrenstatus. Zijn rol als belangrijke persoon in de politiek komt naar voren, doordat Jetten laat zien dat hij te gast is in een landelijk televisieprogramma, waar hij gaat vertellen over het klimaatakkoord. Voor de toeschouwer wordt het duidelijk dat Jetten zich met belangrijke zaken bezighoudt, omdat hij door een landelijk televisieprogramma uitgenodigd wordt om over het klimaatakkoord te vertellen. Daarnaast leert de toeschouwer Jetten kennen als een bekendheid, doordat Jetten zichzelf presenteert naast andere bekendheden als Tim den Besten en Frans en Mariska Bauer. Jetten laat zien dat zij binnen het programma dezelfde rol als hem vervullen: ze zijn allemaal te gast in het programma. Doordat Jetten zich presenteert als gelijke van deze bekende televisiepersoonlijkheden, wordt zijn sterrenstatus vergroot.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De afstand tussen Jetten en de toeschouwer wordt in deze post vergroot, doordat Jetten zichzelf toont als een man met zowel politieke, als sterrenstatus. Het verschil tussen hem en zijn volgers wordt vergroot, omdat zijn status in deze post vergroot wordt. Het presenteren van zijn belangrijke functie en tonen van zijn sterrenstatus leiden ertoe dat Jetten door de toeschouwer meer op een voetstuk geplaatst wordt.

Jetten als Demonstrant

Aantal posts: 5

Percentage van het totaal aan posts: 3 procent

Fig. 13 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 11 mei 2019.

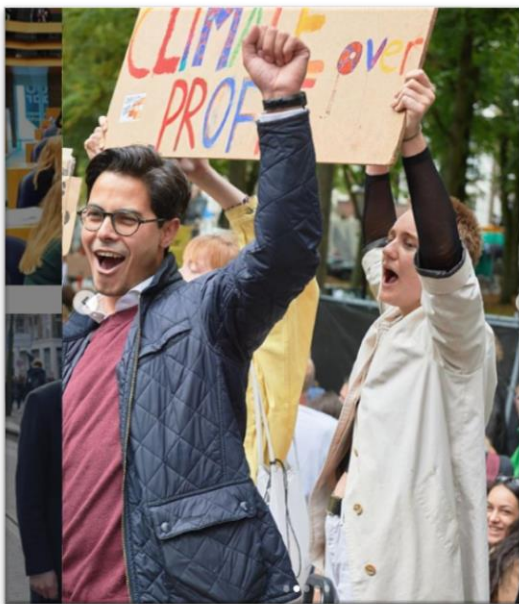

Fig. 14 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 11 mei 2019.

Fig. 15 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 11 mei 2019.

De constructie:

In deze post laat Jetten met verschillende foto's zien dat hij aanwezig was bij de klimaatstaking. Op alle foto's staat hij in de mensenmassa. Op één foto zie je hem enthousiast roepen. Op de andere foto's laat hij zien dat hij met jongeren op de foto ging. In het bijschrift spreekt hij zijn waardering voor de opkomst en protestborden uit. Hij gebruikt de hashtags #klimaatstaking en #climatestrike.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

In deze post komt ten eerste een politiek standpunt naar voren. Jetten laat met deze post zien dat hij de klimaatstaking support. Verder laat deze post zien dat hij een bekendheid is die bewonderd wordt door jongeren, doordat hij zichzelf toont als een politicus die met jongeren op de foto gaat. Jetten identificeert zich hier met zijn sterrenstatus. Aan de andere kant wordt deze sterrenstatus ook tegengesproken, doordat Jetten laat zien dat hij een van de protesteerdere is. Dit doet hij door een foto te posten waar hij meeschreeuwt met de protesteerdere.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De toeschouwers lenen aan de ene kant een sterrenstatus aan Jetten, doordat zij zien dat demonstranten met Jetten op de foto willen. Aan de andere kant ziet de toeschouwer dat Jetten een normale burger is, omdat Jetten zichzelf tussen de demonstranten begeeft en net als hen mee protesteert.

Jetten als Celebrity:

Aantal posts: 2

Percentage van het total aan posts: 1,2 procent

Fig. 16 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 11 mei 2019.

De constructie:

In deze post laat Jetten zien dat hij met Roxanne Jamilla aanwezig was bij het Gouden Kalveren Gala. In het bijschrift schrijft hij dat het in Nederland barst van het talent en de adembenemende producties. Verder deelt hij verschillende filmtips met zijn volgers. Hij gebruikt de hashtags #goudenkalverengala en #nederlandsfilmfestival.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

De toeschouwers zien Jetten in deze post als bekende Nederlander, doordat zij hem zien op het Nederlands Filmgala, dat gekenmerkt wordt door de hoeveelheid bekende Nederlanders dat het evenement bezoekt. Daarnaast leert de toeschouwer Jetten kennen als film liefhebber en -kenner, doordat Jetten filmtips geeft en zijn bewondering uitspreekt voor de Nederlandse filmcultuur. Verder laat Jetten zien dat hij een consument van populaire cultuur is, doordat hij zijn filmtips met zijn volgers deelt. Deze filmtips gaan over films die op dat moment in veel grote bioscopen draaiden.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert: Jetten creëert aan de ene kant afstand ten opzichte van zijn toeschouwer door hemzelf af te beelden als een bekende Nederlander op de rode loper van het Gouden Kalveren Gala. Hij identificeert zich hier met zijn sterrenstatus. Aan de andere kant probeert hij ook een connectie te maken met zijn toeschouwer door te laten zien dat hij ook een consument van populaire cultuur is. Deze toevoeging maakt de post persoonlijker, waardoor de afstand die door de sterrenstatus gecreëerd wordt, beperkt blijft.

Jetten als Politiek Boodschapper

Aantal posts: 7

Percentage van het totaal aan posts: 4,2 procent

Fig. 17 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 1 juli 2019.

De constructie:

In deze post verkondigt Jetten het herdenken van de afschaffing van de slavernij. Hij maakt hierbij duidelijk dat het belangrijk is het slavenverleden van Nederland te erkennen en de diversiteit binnen ons land te vieren. Jetten maakt in deze post gebruik van de hashtag #ketikoti.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten verkondigt in deze post een politieke boodschap waardoor hij, naast het maken van een politiek statement, de toeschouwer laat zien dat hij oog heeft voor de maatschappij.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:
Voor de toeschouwer wordt duidelijk dat Jetten zich bezighoudt met politieke en maatschappelijke kwesties. Voor de toeschouwer wordt de rol van Jetten als Politiek Leider in deze post bevestigd.

Het privéleven van Jetten

Jetten als Vrij Man

Aantal posts: 5

Percentage van het totaal aan posts: 3 procent

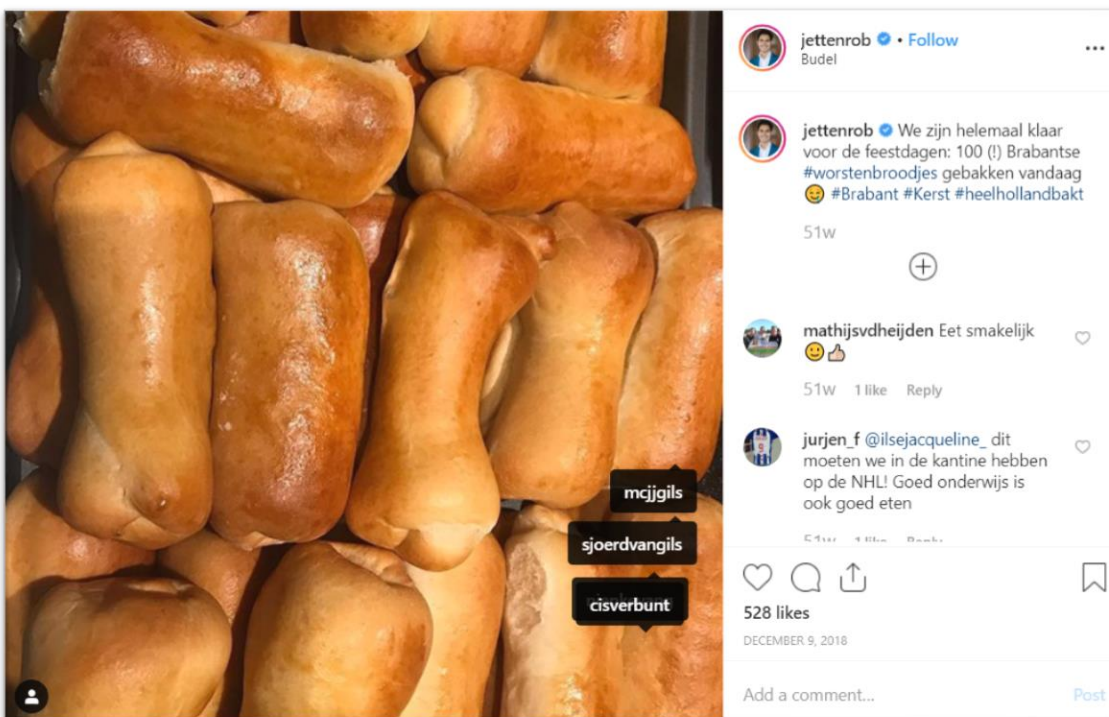

Fig. 18 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 6 december 2018.

De constructie:

In deze post laat Jetten zien dat hij voor de feestdagen zelf worstenbroodjes gebakken heeft. Op de foto zijn de zelfgebakken worstenbroodjes te zien. Jetten gebruikt in deze post de hashtags #worstenbroodjes, #Brabant, #Kerst en #heelhollandbakt.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten laat in deze post zien dat hij niet enkel bezig is met politieke zaken, maar ook vrije tijd heeft, waarin hij andere dingen doet. Doordat Jetten laat zien dat hij een Brabantse delicatessie heeft bereid, komt zijn Brabantse achtergrond hier ook naar voren. Daarnaast verwijst hij met #heelhollandbakt naar een televisieprogramma, waardoor hij zich ook presenteert als een consument van popcultuur.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De afstand tussen de toeschouwer en Jetten wordt in deze post verkleind. De toeschouwer ziet dat Jetten vrije tijd heeft, waardoor hij niet enkel gezien wordt als politiek leider. Hij wordt hierdoor menselijker. Dit wordt versterkt, doordat Jetten verwijst naar een nationaal televisieprogramma. Daarnaast roept Jetten in deze post identificatie op bij zijn Brabantse volgers, door te laten zien dat hij hun cultuur deelt.

Jetten als Familieman

Aantal posts: 11

Percentage van het totaal aan posts: 6,6 procent

Fig.19 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 30 september 2019.

De constructie:

In deze post staat Jetten samen met zijn zus Nicole Jetten lachend op de foto. In het bijschrift laat Jetten weten dat hij vroeger weleens ruzie met haar had, maar tegenwoordig goed met haar op kan schieten. Jetten benoemt ook de bijnaam die hij voor zijn zus heeft. Hij gebruikt de hashtags #broerenzus en #nationalebroersenzussendag.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Doordat Jetten gebruik maakt van de #nationalebroersenzussendag wordt het voor de toeschouwer duidelijk dat Jetten deze dag als gelegenheid neemt om aan de hand van de foto en het bijschrift te laten zien dat hij een goede band heeft met zijn zus. De foto maakt dit duidelijk, omdat Jetten hier samen met zijn zus lachend opstaat. Voor de toeschouwer ziet het eruit alsof ze het gezellig hebben. In het bijschrift wordt dit verduidelijkt, doordat hij hier benoemt dat hij zijn zus niet zou inruilen.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

Jetten presenteert in deze post een persoonlijke kant, die hem menselijker maakt. Hij laat zien dat hij naast een politiek leider, ook een broer is, die om zijn familieleden geeft. Door het presenteren van deze persoonlijke kant, geeft Jetten de toeschouwer de mogelijkheid om zich met hem te identificeren. Deze identificatie komt mede tot stand, doordat Jetten benoemt dat hij in zijn pubertijd wel een ruzie had met zijn zus en laat zien dat hij een bijnaam voor haar heeft. In deze dingen kan een toeschouwer zich mogelijk herkennen. De toeschouwer ziet aan de hand van deze post dat Jetten naast zijn politieke bezigheden, ook een normale burger is.

Jetten als Homoseksuele Partner

Aantal posts: 5

Percentage van het totaal aan posts: 3 procent

Fig. 20 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 4 augustus 2019.

De constructie:

Op deze foto is Jetten te zien met zijn vriend Sjoerd van Gils. In het bijschrift wordt duidelijk dat Jetten en Van Gils al vijf jaar een relatie hebben. Door Jetten wordt de hashtag #liefde gebruikt.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten laat zich in deze post van een persoonlijke kant zien. Hij nodigt zijn toeschouwer uit te zien dat hij al vijf jaar een liefdevolle relatie met zijn partner heeft. Jetten verduidelijkt dit door zich samen met zijn vriend te presenteren, hij laat weten dat de vijf jaar er nog meer worden en hij de #liefde gebruikt.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

De afstand tussen de toeschouwer en Jetten wordt door de post kleiner, doordat de menselijke kant van Jetten gepresenteerd wordt. Voor de toeschouwer wordt het duidelijk dat Jetten ook een mens is, die andere mensen liefheeft. Daarnaast ziet de toeschouwer dat Jetten open is over zijn homoseksualiteit, waardoor hij indirect een politiek standpunt uitdraagt.

Jetten als Dierenvriend

Aantal posts: 10

Percentage van het totaal aan posts: 6 procent

Fig. 21 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 11 juli 2019.

De constructie:

In deze post toont Jetten zijn hond naast een molen. Hij presenteert de foto als een familiefoto. Hij gebruikt de hashtags #dogsofinsta, #Uden en #Molen.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten laat in deze foto zien dat hij een hond heeft en deze als een familielid ziet door de foto te presenteren als een 'familiekiekje'. Hiermee nodigt hij zijn toeschouwer uit hem te zien als een hondenliefhebber.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

Aan de hand van deze post kan de toeschouwer stellen dat Jetten een dierenvriend is. Voor de toeschouwer wordt het beeld van Jetten als partijleider aangevuld met een persoonlijker aspect, wat hem menselijker maakt: Jetten is naast politicus, ook een gewone burger die van honden houdt. Doordat de toeschouwer ziet dat Jetten ook interesses heeft buiten de politiek, kan dit leiden tot identificatie.

Jetten als Sportman

Aantal posts: 2

Percentage van het totaal aan posts: 1,2 procent

Fig. 22 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 9 augustus 2019.

De constructie:

In deze post laat Jetten zien dat hij in zijn vrije tijd hardloopt. Jetten draagt op foto een sportshirt en staat in de natuur. In het bijschrift laat hij weten dat hij langzamer rent dan normaal, omdat hij Italiaans gegeten heeft. Hij gebruikt de hashtags #summer2019, #italy, #beekubbergen en #running.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten nodigt de toeschouwer in deze post uit om hem te zien als een sportieve man, doordat hij zichzelf al sportend presenteert aan hen.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

Doordat Jetten zichzelf sportend presenteert, vult hij zijn werk gerelateerde beeld als partijleider aan. Hij nodigt de toeschouwer uit om een inclusiever beeld van hem te vormen. Dit inclusievere, sportieve beeld nodigt de toeschouwer uit hem te zien als een fitte en gezonde man. Hiernaast kan deze post de toeschouwer uitnodigen tot identificatie, doordat de toeschouwer zich in Jetten's vrijetijdsbesteding kan herkennen.

Jetten als Cultuurfan

Aantal posts: 7

Percentage van het totaal aan posts: 4,2 procent

Fig. 23 Instagrampost van Jetten. Geplaatst op 12 april 2019.

De constructie:

In deze post presenteert Jetten zich voor een kunstwerk in het Kunstmuseum in Den Haag. In de post spoort hij zijn volgers aan de expositie daar te gaan bekijken, omdat hij hem zelf erg tof vond.

Geïmpliceerde *points of view* waar de toeschouwer de post vanuit bekijkt:

Jetten nodigt de toeschouwer in deze post uit hem te zien als een cultuurliefhebber die musea bezoekt, doordat hij in zijn post enthousiast vertelt over zijn bezoek aan een kunstexpositie.

Hoe deze *points of view* een rol spelen in de manier waarop de toeschouwer de post interpreteert:

Door deze point of view wordt de toeschouwer uitgenodigd om een inclusiever beeld te vormen van Jetten. De toeschouwer ziet dat Jetten niet enkel interesse heeft in de politiek, maar ook geïnteresseerd is in kunst. Hiernaast kan deze post de toeschouwer uitnodigen tot identificatie, doordat de toeschouwer zich in Jetten's vrijetijdsbesteding kan herkennen.

Bijlage 3: Personagelijst

In deze bijlage wordt op basis van de analyse uit Bijlage 2 een algemene beschrijving gegeven van ieder personage dat Jetten in zijn Instagramposts presenteert. Sommige observaties uit de analyse zijn niet in deze algemene beschrijvingen opgenomen, omdat deze niet representatief zijn voor de gehele categorie.

Fig. 24 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 9 november 2019.

Jetten als Politiek Leider:

Binnen dit personage vallen de posts waarin Jetten zijn politieke optredens als partijleider presenteert. Hij presenteert zichzelf als spreker op congressen, op conferenties en in de Tweede Kamer. De focus ligt in deze posts op de politieke invloed waarover Jetten beschikt. Jetten nodigt de toeschouwer uit hem te zien als een invloedrijke politiek leider.

Fig. 25 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 6 oktober 2019.

Jetten als Mediafenomeen:

In deze posts verwijst Jetten naar zijn mediaoptredens. Hij laat zien dat hij te zien of te horen is bij tv-programma's, radio-uitzendingen en YouTube video's. Vaak toont hij zichzelf naast andere mediafenomenen, die ook bij deze uitzendingen aanwezig waren. Ook toont hij publicaties uit kranten of tijdschriften, waar hij aan mee heeft gewerkt. In deze posts spoort hij zijn volgers aan zijn mediaoptredens (terug) te bekijken. Deze posts kunnen gezien worden als promotiemateriaal voor de traditionele media-uitingen. Door te verwijzen naar zijn mediaoptredens nodigt Jetten zijn toeschouwers uit hem te zien als een belangrijk en bekend persoon.

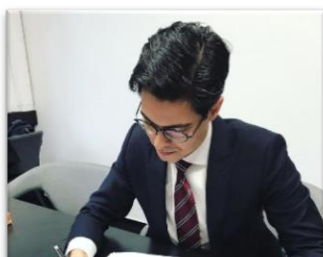

Fig. 26 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 10 maart 2019.

Jetten als Harde Werker:

Binnen dit personage vallen de posts waarin Jetten laat zien wat er achter de schermen van zijn werk gebeurt. Jetten toont zichzelf al werkende. Hij presenteert zichzelf op zijn kantoor of bij een werkbezoek. Hij nodigt de toeschouwer uit te zien dat hij zich tijdens werktijd met belangrijke zaken bezighoudt. Hiernaast laat hij zien dat hij serieus en gefocust met zijn werk bezig kan zijn.

Fig. 27 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 20 november, 2018.

Jetten als Collega:

In deze posts toont Jetten zichzelf met (oud) D66-collega's of fractieleden van andere partijen. De nadruk in deze posts ligt op de collegiale sfeer binnen het politieke veld. Jetten nodigt zijn toeschouwers uit hem te zien als een fijne collega, waar goed mee samen te werken is. Door zichzelf lachend naast zijn collega's te presenteren, laat hij zien dat hij plezier heeft op de werkvloer.

Fig. 28 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 27 juni 2019.

Jetten als Kindervriend:

Binnen dit personage vallen de posts waarin Jetten zichzelf binnen zijn functie als partijleider toont naast jongeren of hen direct aanspreekt. Er wordt benadrukt dat hij betrokken is bij de jeugd en hun toekomst belangrijk vindt. Jetten nodigt zijn toeschouwers uit hem te zien als een politiek leider die oog heeft voor jongeren en hen serieus neemt.

Fig. 29 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 18 november 2018.

Jetten als Vriend van het Volk:

In deze posts presenteert Jetten zich binnen zijn rol als partijleider naast normale burgers. Aan de ene kant plaatst hij zich in deze posts op gelijke hoogte met de burgers en aan de andere kant verheft hij zichzelf boven deze burgers. Hij laat zien dat hij over een sterrenstatus beschikt, maar laat tegelijkertijd ook zien dat hij benaderbaar en geïnteresseerd is in de burgers die deze status niet hebben.

Fig. 30 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 10 maart 2019.

Jetten als Demonstrant:

In deze posts toont Jetten zijn aanwezigheid op demonstraties. Op de posts zie je hem tussen de andere demonstranten staan. In deze posts komt zijn politieke standpunt naar voren. Hij nodigt de toeschouwer aan de ene kant uit te zien, dat hij gelijk is aan de andere demonstranten door met hen mee te demonstreren. Aan de andere kant toont hij zijn sterrenstatus, doordat hij laat zien dat demonstranten met hem op de foto willen.

Fig. 31 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 26 mei 2019.

Jetten als Celebrity:

In deze posts presenteert Jetten zichzelf op evenementen voor beroemdheden. Door zichzelf te presenteren als gast op deze evenementen nodigt hij de toeschouwer uit hem te zien als een beroemdheid.

Fig. 32 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 22 augustus 2019.

Jetten als Politiek Booschapper:

In de posts die onder dit personage vallen, verkondigt Jetten enkel een politieke boodschap. In de foto's presenteert hij zichzelf niet. Deze posts worden vaak naar aanleiding van een gebeurtenis geplaatst. Jetten spreekt zich in deze posts uit over deze gebeurtenis. Jetten laat in deze posts zien, dat hij zich bezighoudt met politieke en maatschappelijke kwesties, waardoor hij zijn toeschouwer uitnodigt hem te zien als politiek leider.

Fig. 33 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 15 december 2019.

Jetten als Vrij Man:

De posts in deze categorie laten zien wat Jetten doet in zijn vrije tijd. Hij laat zien dat hij niet enkel bezig is met politieke zaken, maar ook vrije tijd heeft waarin hij bijvoorbeeld op vakantie gaat of worstenbroodjes bakt. In deze categorie komen verschillende persoonlijke aspecten naar voren.

Fig. 34 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 25 juli 2019.

Jetten als Familieman:

Binnen dit personage vallen de posts waar Jetten zichzelf presenteert naast zijn ouders, grootouders, zus of andere familieleden. In deze posts laat Jetten zien dat hij een fijne band met zijn familie heeft. Jetten nodigt de toeschouwer in deze posts uit hem te zien als zoon, kleinzoon, broer of ander familielid.

Fig. 35 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 2 november 2019.

Jetten als Homoseksuele Partner:

Binnen dit personage vallen de posts waarin Jetten laat zien dat hij een liefdesrelatie heeft. Naast dat hij zichzelf in deze posts als partner presenteert, nodigt hij de toeschouwer uit hem te zien als homoseksueel.

Fig. 36 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 24 februari 2019.

Jetten als Dierenvriend:

In deze posts laat Jetten zien dat hij van dieren, en met name van honden, houdt. Jetten presenteert in de posts zijn eigen hond, maar ook andere honden. Hij nodigt de toeschouwer uit hem te zien als dierenvriend.

Fig. 37 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 23 augustus 2019.

Jetten als Sportman:

Binnen dit personage vallen de posts waarin Jetten zijn sportactiviteiten presenteert. Hij laat zien dat hij in zijn vrije tijd aan sport, met name aan hardlopen, doet. Doordat hij laat zien dat hij aan sport doet, nodigt hij de toeschouwer uit hem te zien als een fitte en gezonde man.

Fig. 38 Een foto die onderdeel uitmaakt van Jetten's Instagrampost van 30 december 2019.

Jetten als Cultuurfan:

In deze posts laat Jetten zien dat hij in zijn vrije tijd geïnteresseerd is in kunst en cultuur. Hij laat zien dat hij van musea houdt, maar laat ook zien dat hij van populaire cultuur houdt. In deze posts uit Jetten zijn enthousiasme over hetgeen dat hij gezien heeft en spoort hij zijn toeschouwer aan ditgeen ook te gaan bekijken.

Verklaring Intellectueel Eigendom

De Universiteit Utrecht definieert plagiaat als volgt:

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk.

De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van teksten van anderen zonder aanhalingstekens en verwijzing (zogenaamd “vertaalplagiaat”);
- het parafraseren van teksten van anderen zonder verwijzing. Een parafraze mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb bovenstaande definitie van plagiaat zorgvuldig gelezen en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte BA-eindwerkstuk niet schuldig gemaakt heb aan plagiaat.

Tevens verklaar ik dat dit werkstuk niet ingeleverd is/zal worden voor een andere cursus, in de huidige of in aangepaste vorm.

Naam: Julia Verheijen

Studentnummer: 6200958

Plaats: Utrecht

Datum: 23 januari, 2020

Handtekening:

